

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik **Dr. Janez Bleiweis.**

Tečaj X.

V sredo 17. marca (ranoživna) 1852.

List 22.

Traven.

Borja po hribih
Mègle snežene
Suče hudó;
Rožic ne vidi,
Kamor pogleda
Moje okó.

Milo zdihuje
Virov vodica,
Led jo teží.
Živi studenčik
Mahnate skale
Še ne mèrlí.

Pevčki pomladni
Nam še po gojzdi
Redko cvercé.
Medved, ris, jelen
Še u berlogih
Mirno ležé.

Živo te prosimo,
Traven ovenčan,
Daj nam rokó!

Reci prijazno
Žalostnej zemlji:
Cveti lepó!

Požencan.

Vodník pri reji sadnih drevés.

(Dalje in konec.)

Tudi okolica pokopališ se da koristno s sadnim drevjem zasaditi. Po kmetih na Nemškem je večidel učiteljem to pripušeno, ki 3 ali 4 čevlje od zida sadijo tako drevje, ki ni preveč košato, kakor so češplje, slive, višnje itd., posebniga priporočila vredne pa so za to murvine drevesa, da imajo učitelji priložnost, se sviloreje (židoreje) poprijeti.

Če se ozremo pri nas po deželi, vidimo tū in tam pokopališa le z grabnam omejene; ali bi ne bilo lepši in koristniši, če bi se z živo mejo obdale in krog in krog zraven tudi drevje vsadilo! Smreka, ki vedno zelena ostane in se s porezovanjem nisko deržati da, — gaber, — pred vsimi pa murva v podobi germovja bi se dala z velikim pridam tū zasaditi.

Ko smo pokazali kraje, kjer koli naj bi se drevje sadilo, vprašamo sedaj: ali ni velika škoda, da ne izvolimo vsaciga prostorčka, kjer bi nam drevó dobiček donašalo? — ali ni velika nečimernost, da smo tako leni v sadjoreji?

Iz sadja vživamo živež in pijačo, sadje

nam verže blago za kupčijo, drevje lepša vsaki kraj in čisti zrak, njegova senca nas in našo živino varje presilne vročine in je po tem zdravju koristna, poleg cest tudi brani hude zaméte snega. Ali ni to dobička dovelj?

Če bi le velke ceste našiga cesarstva z drevjem (čeravno ne s sadnim) zasadili, koliko drevja bi se s tem ne pridobilo! Prerajtano je, da velke ceste cesarstva (razun Ogorskiga) merijo okoli 52 milionov sežnjev; če desno in levo stran, tedaj 2 strani zasadimo z drevjem, bi zneslo to 104 milionov sežnjev; če na dalje zrajtamo, da na 5 sežnjev sadimo eno drevó od družiga (kar je poleg cestá nar bolji mera), znese to 20 milionov in 800.000 dreves, katerih bi na to vižo pridobili.

Ker pa sadjoreja, kakor vsaka druga reč, se mora pametno opravljati, da se dobro sponaša, je treba, da se je vsak uči, ki bo imel enkrat s kmetijstvom opraviti.

To bi se pa dalo nar bolje storiti, ako bi učitelj ali kak drug v sadjoreji dobro skušen mož v svoji okolici nauk v sadjoreji dajal, in scer vsako leto kake 3 mesce, nar bolje mesca marca, aprila in majnika, in bi vse, kar uči, tudi djansko pokazal, kako drevje cepiti, drevne sadiša (vertne šole) napravljati, mlado in starji drevje oskerbovati itd. *).

Kako v tacih krajih, kjer vode manjka, dobre in stanovitne kapnice napraviti.

(Dalje.)

Se je enkrat stran kapnice odločila, na katero se ima kanal ustaviti, je po tem prvo delo na zid kapnice žrelo kanala popolnoma sozidati, kar se s kamnjem, ki ga je kamenar (štancar) dobro obdelal, nar bolje izpeljati da. Za to se potrebujejo štirje kosovi kamna, eden pa za pokrov, ki se morajo tako postaviti, da luknja na vse strani en čevelj meri. Potem se zid kapnice in zatlačenje z ilovco za zidam, blizo do verha, izpelje. Dobro je, da se poslednja versta na verhu z obdelanim kamnam ali pa s plošami, ali s kolesam iz hrastovih plohov narejenim, pokrije; tode plohi se

*) Po mnogih krajih Slovenskiga imamo prav pridne in umne sadjorejce. Zakaj ne začnó za bolj odrašeno mladost svoje soseske taciga nauka? Vsak teden enkrat ali dvakrat ob nar bolj pripravnih urah mesca sušca, maliga in veliciga travna? Če taki možje, ki so v sadjoreji popolnoma skušeni, vzamejo še Pircoviga »vertnarja« v roke in po njem svoj uk ravnajo, se bo mladost kmalo sadjoreje naučila. Tak učitelj zamore za svoj trud tudi kako majhno plačilo terjati; skerbni starši mu ga bodo radi odrajtali.

Vred.